

בבית המשפט העליון

ע"א 3795/23

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המערער: עו"ד יאיר נהוראי

נגד

המשיבים: 1. בני דוד מכינה ישיבתית
2. הרב אליעזר סדן

ערעור על החלטתו של בית משפט השלום בירושלים מיום
7.5.2023 בת"א 31001-07-19 ובת"א 76670-07-19
שניתנה על ידי כבוד השופטת מ' פורר

בשם המערער: עו"ד איתן להמן

פסק-דין

ערעור על החלטת בית משפט השלום בירושלים (השופטת מ' פורר; להלן: המותב) מיום 7.5.2023 בת"א 31001-07-19 ובת"א 76670-07-19 (להלן: ההליכים), שבה נדחתה בקשת המערער לפסילת המותב מלדון בהליכים.

1. עניינם של ההליכים בתביעות בגין הפרת חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 ובגין עוולות בתחום הקניין הרוחני שהגישו המשיבים נגד המערער. התביעות עוסקות בפרסומים של המערער ברשת האינטרנט, הכוללים סרטונים של שיעורים שנערכו במשיבה 1 ופורסמו על ידה ברשת, לטענת המשיבים תוך "סילוף ועיוות המסר" הכלול בהם. הדיון בתביעות אוחד בהחלטת המותב מיום 1.10.2020, ובהמשך התקיימו שתי ישיבות קדם משפט והוגשו ראיות מטעם הצדדים.

2. כעולה מפרוטוקול קדם המשפט השני, מיום 27.11.2022, תחילה התקיים דיון מוסכם מחוץ לפרוטוקול, ובהמשך הסכימו הצדדים לקיים משא ומתן לפשרה.

ביום 23.3.2023 הודיעו המשיבים כי לא הושגה פשרה, והוסיפו כי בדיון שהתקיים ביום 27.11.2022 ציין ב"כ המערער כי מרשו "שוקל הגשת בקשה הנוגעת ל[מותב] זה". המשיבים טענו כי מדובר "בבקשה מופרכת על פניה" אך אם תוגש – יתייחסו אליה.

3. ביום 29.3.2023, הגיש המערער בקשה לפסילת המותב. ראשית נטען כי בדיון שהתקיים ביום 27.11.2022 "הועלתה בקשה ראשונית לפסילת המותב", אך הוסכם כי המועד להעלאת הטענה יוארך עד לאחר שהצדדים ימצו את המגעים ביניהם. לגופו של עניין נטען כי "נתונים שהגיעו לידי [המערער] רק בחודשים האחרונים" מצדיקים את פסילת המותב. לטענת המערער, לבן הזוג של המותב, עו"ד דוד פורר (להלן: בן הזוג), "עניין אישי ממשי" בהליך ובתוצאותיו וכן בצד להליך, כהוראת סעיף 77א(1)(2) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט). זאת, נוכח העובדה שבן הזוג "הפך לאישיות תקשורתית וציבורית [...] ומציג קו אידיאולוגי עקבי, ציבורי ופומבי ההפוך לעמדתו הפומבית והציבורית של [המערער]". המערער, עורך-דין במקצועו, ציין כי פעילותו שלו כוללת, בין היתר, מאבק נגד "המשיחיות החרד"לית" ונגד "תכנית הרפורמה". המערער הוסיף כי "זמן מה לפני מועד קדם המשפט האחרון" פנו לקוחותיו, הפעילים במחאות אלו, וביקשו ממנו לייצגם בהגשת תלונות נגד בן הזוג ללשכת עורכי הדין ומועצת העיתונות, אך הוא סרב לבקשה "לאחר שנודע לו כי [בן הזוג] הוא בן זוגה של השופטת [...] [ה]אמורה לדון בתיקים אלה ללא משוא פנים, וה[מערער] לא רצה ליצור סיטואציה, בה יראה, כאילו הוא מנסה לפעול נגד בן זוגה של השופטת", וזאת אף כי עקב כך הוא "מנוע מלהגיב לדברים קשים, לתפיסתו, שנאמרים על ידי בן הזוג". עם זאת, המערער טען כי "הגיעו מים עד נפש", וכי לא ניתן להתעלם מכך שבן הזוג "בחר צד", הפך לאיש ציבור, ומתייצב בדיוק בצד ההפוך לזה של ה[מערער]. בפרט הפנה המערער להסכת (פודקסט) אותו הגיש בן הזוג יחד עם שותפה, שם אמר, בתגובה להאשמת השותפה באמירות "מתוך פוזיציה":

"מה פוזיציה? [...] זה שהשמאל רוצה, שמתנגדי נתניהו הצליחו להפוך כל דיון משפטי למשהו שהוא פוליטי, לדעתי זה גאונות. זה הישג פוליטי פנומנלי. אתה לא יכול להעלות נושא משפטי או טענה משפטית בלי... [השותפה:] שאתה ביביסט" (להלן: ההתבטאות).

המערער טען כי בדברים אלה צייר בן הזוג "את כל ה'שמאל' ו'מתנגדי ביבי' כיצור אחיד ודמוני", ולטענתו הדברים "דומים באופן ממשי" לדברים שאמר המשיב 2 ואשר מופיעים בכתבי בי-הדין של הצדדים במסגרת התביעות.

4. בתגובה טענו המשיבים כי דין הבקשה להידחות. המשיבים טענו, בין היתר, כי המערער לא צירף כל ראיה לטענה שלפיה התבקש להגיש תלונה נגד בן הזוג, ומכל מקום לפי המשיבים "אם כללי פסלות שופט היו כאלה מרחיבים, כמעט בכל תיק אזרחי ניתן היה להגיש בקשה לפסלות שופט. שכן לא פעם ולא פעמיים מוצאים עצמם בני זוג בעולם המשפט כאשר אחד הינו שופט והשני מנהל פרקטיקה עצמאית משלו". המשיבים הוסיפו כי המערער לא הפנה להתבטאות ספציפית של בן הזוג ביחס למשיבים או למערער עצמו, וכי כבר נפסק שאין די "ביריבות משפטית-אידיאולוגית" בין בעל דין ובין קרובי המותב הדין בעניינו כדי להצדיק את פסילת המותב מלשבת בדין.

5. ביום 7.5.2023 דחה בית המשפט את הבקשה תוך שציין כי די בכך שהוגשה "בשיהוי ניכר" כדי לדחותה. אף לגופו של עניין קבע המותב כי טענת המערער שלפיה בן הזוג מציב עצמו בצד המנוגד למערער בזירה הפוליטית, אינה מקימה עילת פסלות "גם לו [טענה זו] הייתה נכונה". המותב הוסיף כי אין יסוד לטענה שקם חשש ממשי למשוא פנים מצדו, והדגיש כי "אין מדובר אלא בתחושתו הסובייקטיבית של [המערער]". כמו כן ציין המותב כי "חזקה על בית המשפט כי ההכרעה בהליכים תתקבל בהתבסס על הדין הצריך לעניין ועל טענות הצדדים".

6. מכאן הערעור שלפניי, בו חוזר המערער על טענותיו ומוסיף, בין היתר, כי בענייננו לבן הזוג "עניין ממשי בהליך, כדמות ציבורית המייצגת היפוכה של תפיסת המערער". בהקשר זה מוסיף המערער כי המותב יידרש לקבוע האם הדרך בה הציג המערער בפרסומים שונים את עמדת המשיבים כלפי "השמאל" היא מדויקת והאם יש בדברים לשון הרע – וזאת בשעה ש"בן הזוג עצמו הציג עמדה דומה לזו של המשיבים". לפי המערער, יש להורות על פסילת המותב למצער מטעמים של מראית פני הצדק.

כמו כן טוען המערער כי בבקשתו לא נפל שיהוי, שכן "עד לחודשים האחרונים לא ידע כלל" על הקשר בין בן הזוג למותב. המערער מוסיף כי לאחר שלקוחותיו פנו אליו להגיש תלונה נגד בן הזוג, "בדיון הבא, מיד לאחר מכן" הודיע על כוונתו להגיש בקשת פסלות, ככל שהצדדים לא יגיעו להסדר פשרה ביניהם. בהקשר זה מצרף המערער את העתק התלונה אשר לפי הנטען הגישו לקוחותיו נגד בן הזוג, ביום 30.5.2022.

7. דין הערעור להידחות, ולו בשל השיהוי שבו לוקה העלאת טענת הפסלות. תקנה 173(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 מורה כי בקשה לפסלות שופט תוגש "מיד לאחר שנודע לבעל הדין על עילת הפסלות ולפני כל טענה אחרת" (ההדגשה הוספה).

טענת הפסלות הועלתה כשנתיים לאחר שההליך נותב לטיפולו של המותב. המערער טוען כי גילה לראשונה על הקרבה בין המותב ובין הזוג בעת שלקוחותיו ביקשו ממנו להגיש תלונה נגד בן הזוג, והוא מצרף לערעור את העתק התלונה שהוגשה ביום 30.5.2022, לתמיכה בטענתו בהקשר זה.

8. איני סבורה כי יש בכך כדי להועיל למערער. ראשית, לא אחת נפסק כי ערעור פסלות אינו הזדמנות ל"מקצה שיפורים" להצגת טענות או ראיות שלא הוצגו במסגרת בקשת הפסלות (ראו והשוו: ע"פ 1507/22 טרביאן נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (1.3.2022)). לפיכך אין להלום הגשת העתק התלונה שלא צורפה לבקשה.

שנית, אף לגופו של עניין העתק התלונה שצורף לערעור אינו מרפא את השיהוי אלא ההפך. כאמור, לטענת המערער עילת הפסלות נודעה לו בעת שהתבקש להגיש את התלונה האמורה, וזו הוגשה, כפי שצוין בה, ביום 30.5.2022. לפיכך, אפילו אני כי בדיון שהתקיים ביום 27.11.2022 הוסכם על הארכת המועד להגשת בקשת הפסלות עד לאחר שיתברר מה יעלה במשא ומתן בין הצדדים, אין בכך משום מענה לעובדה שעד לאותו הדיון היה המערער מודע לעילת הפסלות הנטענת, והוא אף הגיש מספר בקשות למותב, אך לכל אורך אותם החודשים הוא לא טען כי על המותב לפסול עצמו ולו ברמז. בנסיבות אלה, צדק המותב בקבעו כי טענת הפסלות הועלתה בשיהוי שהוא לבדו מצדיק את דחייתה (ראו והשוו: ע"א 296/23 פלוני נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל אביב, פסקה 10 (29.3.2023); ע"א 7632/22 מכללת אתגר הדרכות בע"מ נ' מדינת ישראל – רשות הפיתוח, פסקה 13 (13.12.2022); ע"א 1025/22 פלוני נ' פלוני, פסקה 10 (14.3.2022)).

די בכך כדי לדחות את הערעור.

9. למעלה מן הצורך אוסיף כי לא מצאתי שהטענות מגלות עילה לקבלת הערעור גם לגופן. טענת המערער היא כי לבן הזוג של המותב "עניין אישי ממשי" בהליך ובצד להליך, באופן המחייב את פסילת המותב. בהקשר זה נפסק כי המונח "עניין אישי ממשי" שבסעיף 77א(1) לחוק בתי המשפט, יתפרש לפי מבחן החשש הממשי למשוא פנים, תוך מתן משקל לקשר שבין העניין האישי ובין השופט וההליך שבו נתבקשה פסילתו (ע"פ 566/21 ברמלי נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (16.2.2021); ע"פ 613/18 כהן נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (24.1.2018) (להלן: עניין כהן)).

איני סבורה כי עלה בידי המערער להרים את הנטל הכבד להוכחת קיומה של עילת פסלות כזו בענייננו.

10. כך, אפילו אניח כי קרוב משפחה מדרגה ראשונה של שופט הוא בעל זיהוי פוליטי, הדבר אינו יוצר, מניה וביה, עניין אישי ממשי של אותו קרוב בכל הליך הנוגע לעמדה פוליטית זו, או בכל בעל דין המחזיק בעמדה הנוגעת לסוגיות שבמחלוקת (השוו: עניין כהן, בפסקה 6; ע"א 1516/21 ביטון נ' תלתן 88 החזקות ופרוייקטים בע"מ, פסקאות 7-4 (4.3.2021) (להלן: עניין ביטון)).

המערער טוען לקיומו של עניין אישי ממשי מצד בן הזוג בהליך ובו כבעל דין בהליך, בפרט נוכח הטענה לדמיון בין ההתבטאות ובין דברים שבמוקד ההליכים המיוחסים למשיב 2. לא מצאתי בטענה זו ממש. אין מחלוקת כי אין הליך משפטי תלוי ועומד בנוגע לבן הזוג וכי המערער לא נקט נגדו בהליכים כלשהם, אף שלטענתו התבקש לעשות כן. בנסיבות אלה, איני סבורה כי דמיון מסוים בהתבטאויות – אפילו הוא קיים, ואיני מביעה עמדה בנוגע לכך – יוצא מגדר ספקולציות בלבד בנוגע לעניין של בן הזוג בהליך ובמערער (השוו: עניין ביטון, פסקה 7).

11. מכל הטעמים המפורטים, הערעור נדחה. משלא התבקשה תשובה לא ייעשה צו להוצאות.

ניתן היום, י"ח בסיון התשפ"ג (7.6.2023).

ה נ ש י א ה